

Pædagogisk læreplan

Dagtilbud: Skjoldhøj vuggestue

Dato: 24. maj 2020

Den styrkede pædagogiske læreplan

Indledning

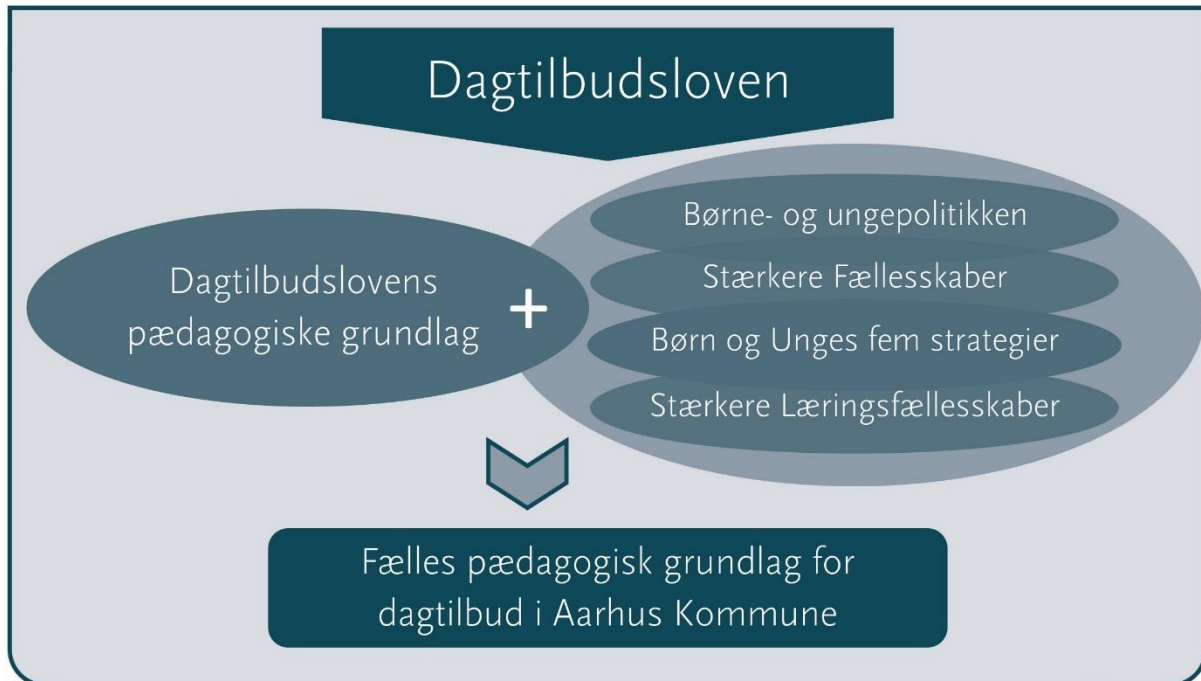
Alle dagtilbud i Danmark skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan med afsæt i bestemmelserne i dagtilbudsloven. Denne skabelon til den styrkede pædagogiske læreplan er udarbejdet i en arbejdsgruppe bestående af dagtilbudsledere, BUPL, FOA, De selvejende dagtilbud, områdechefer og forvaltningen.

Skabelonen er en hjælp til at indfri de krav, der i lovgivningen stilles til den skriftlige pædagogiske læreplan, og er det redskab, som dagtilbuddene i Aarhus Kommune skal bruge til at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Det er afgørende, at den styrkede pædagogiske læreplan udarbejdes i og tilpasses en lokal kontekst, så den bliver rammen for al pædagogisk arbejde i dagtilbuddet og et pædagogisk redskab, der understøtter det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer for børnene. Læreplanen skal samtidig være med til at understøtte sammenhængen i tilbuddene til børnene, de unge og deres familier i lokaldistrikterne.

Temaerne i skabelonen er beskrevet ud fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Det pædagogiske grundlag tager afsæt i dagtilbudslovens formuleringer og vores lokale børne- og ungepolitik, 0-18-årsperspektivet, strategier mv.

Oktober 2018

Ministeriets intention med den pædagogiske læreplan er, at:

"... dagtilbuddets pædagogiske læreplan med udgangspunkt i de centrale elementer fra det pædagogiske grundlag og med udgangspunkt i de pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser af læreplanstemaerne skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet, herunder sikre at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene m.v."

Ministeriets samlede beskrivelse af rammer for den pædagogiske læreplan er beskrevet i: **"Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold"**, der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud under overskriften "Den styrkede pædagogiske læreplan".

Udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Inden den pædagogiske læreplan udarbejdes, skal der lokalt i dagtilbuddet tilrettelægges en proces for, hvordan den udarbejdes, hvem der inddrages hvornår, hvordan der arbejdes med den og overvejelser

om, hvordan arbejdet med den evalueres. Til at understøtte den proces har Børn og Unge udarbejdet en procesvejledning, der kan bruges som ramme for arbejdet.

Selve skabelonen til udarbejdelsen af den styrkede pædagogiske læreplan er bygget op, så der for hvert tema er en rammesættende tekst fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Herefter følger et skrivefelt med en vejledning til, hvad der skal være fokus på og forslag til tre refleksionsspørgsmål, der kan bruges som afsæt for drøftelser, dagtilbuddets beskrivelse af temaet og systematisk refleksion og evaluering.

Indholdet er:

1. Børnesyn
2. Dannelse og børneperspektiv
3. Leg og børnefællesskaber
4. Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen
5. Læring og de seks læreplanstemaer
6. Børnemiljø
7. Børn i udsatte positioner
8. Forældresamarbejde
9. Inddragelse af lokalsamfundet
10. Sammenhæng med børnehaveklassen
11. Ledelse
12. Pædagogisk personale
13. Dokumentations- og refleksionspraksis
14. Evaluering

1. Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

Beskrivelse af, hvordan det grundlæggende børnesyn kommer til udtryk hos os.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan understøtter vi organisatorisk, at børnene i vores dagtilbud oplever nærhed, omsorg og anerkendende relationer?
- Hvordan understøtter vi, at alle børn oplever social samhørighed?

- Hvordan arbejder vi for, at vores børnesyn altid er afsat for vores praksis?
- ...

En forudsætning for, at børn kan udvikle sig og opnå nye kompetencer er, at de er i trivsel. Et barn i trivsel er et trygt barn, der føler sig set og anerkendt som en vigtig medspiller i både de små og store fællesskaber og derigennem opbygger selvværd til at kunne knytte sig til andre og skabe gode relationer.

Et barn skal være i trivsel for at have overskud til at lære og dermed udvikle sig for opnå de kompetencer, der skal til for at være rustet til børnehaven (videre frem).

Derfor er det vigtigt, at vi skaber et miljø, hvor de voksne får opbygget en tæt kontakt til børnene. Vi skal fordybe os med børnene. Være nærværende, lyttende og støttende

Organisatorisk støtte:

Vi er imødekommende overfor hver enkelt barn.

Vi er derudover lyttende, og ser stor kvalitet i at møde barnet hvor det er, i sin udvikling. Vi tror på, at dette medfører følelsen af nærhed og omsorg hos det enkelte barn. Vi fremstår anerkendende overfor barnet, da vi netop sætter stor kvalitet i ovenstående og holder en anerkende tone.

Social samhørighed:

Lave lege med børnene i både store og små grupper. Det kan f.eks. være sanglege, tumlelege, boldspil ude på legepladsen eller en tur på legepladsen, hvor man leder efter insekter eller regnorme. Altså mener vi, at vores brede udvalg af lege, skaber samhørighed blandt børnene. Lige såvel gøre vi meget i; Guide i rollelege, guide i at invitere andre børn med i leg.

Da vi arbejder med flere aldersgrupper, sørger vi for at fx småbørnsgruppen får plads til at være dem sammen alene i middagsstunden og ligeså vel med storebørnsgruppen. Vi mener, at vi på denne måde skaber plads til alle, og omfavner alle i fællesskabet.

Børnesynet er omdrejningspunktet for vores arbejde. Hvis ikke vores børn trives og imødekommes, som ovenstående, ville vores praksis fejle. Derfor har vi det med os i alle hverdagssammenhænge, dette gælder også kollegaerne i mellem. Vi husker hinanden på vigtigheden, og hjælper og guider hinanden.

2. Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

Beskrivelse af, hvordan vi sikrer børnenes ret til medbestemmelse og understøtter deres tiltagende mestring af eget liv.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvad forstår vi ved børnenes eget perspektiv og deres ret til medbestemmelse?
- Hvordan arbejder vi konkret med at få børnenes stemme frem?
- Hvordan får vi konkret anvendt børnenes perspektiver i vores pædagogiske læringsmiljøer?
- ...

Vi dannes som menneske ved at gøre erfaringer i mødet med andre mennesker. I vuggestuen lægges grundstenene til børnenes” jeg “og sociale erfaringer. Dannelse handler om at give barnet en forståelse og viden om sig selv, (hvem er jeg, hvad vil jeg og hvad kan jeg alene og sammen med andre) samt lære barnet hvilke normer/værdier og handlemuligheder det kan gøre i forskellige sociale sammenhænge. Vi skal støtte barnet i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig og ved at give det erfaringer med at være en del af både store og små fællesskaber i løbet af dets dag i vuggestuen.

At lære barnet at kunne modstå modgang og ikke miste modet, at kunne sige til og fra. At kunne udsætte egne behov, vente og dele opmærksomhed. I vores hverdag er det vigtigt at børnene bidrager og er aktive medspillere, så de er en del af fællesskabet. Det er vigtigt for os, at barnet bliver set, hørt, lyttet til og forstået. Det gør vi i dialog med barnet. Vi talesætter det vi gør og sætter ord på det barnet føler og oplever i en given situation.

Vi lærer barnet at forholde sig til sin omverden i en tryk og rar atmosfære med nærværende, tydelige og omsorgsgivende voksne. Det gør vi bl.a. når vi er på tur, hvor vi snakker omkring det at være i naturen, hvilke regler der er når man er på tur. Hvad man må og ikke må. Passe på hinanden og udvise hensyn til hinanden.

Gennem leg, aktiviteter og rutiner, hjælper vi barnet til at udvikle sociale og personlige kompetencer. Vi gør aktiviteterne, legen og rutinerne overskuelige og forudsigelige, samt meningsfulde i de læringsmiljøer barnet indgår i. Vi deler børnene op i små grupper, enten ved alder, eller efter hvad barnet har brug for at få tillært sig (nærmeste udviklingszone)

Vores opgave er, som gode rollemodeller, at invitere barnet til at være aktiv deltager i fællesskabet, med indlevelse og iagttagelse, samt at følge op på det barnet er optaget af. Det gør vi ved at være spørgende, anerkendende og respekterende over

for det barnet siger og gør og gå på opdagelse i det barnet er optaget af og blive medspiller.

Gennem gode hverdagsrutiner, hvor vi er rollemodeller, giver vi dem gode vaner mht. selvhjulpethed; tøj af og på, motorisk, toilet, spisning, frugtsamling, det at være en god ven. Lytte og vente på tur.

Ved at italesætte det vi gør, hvor børnene både ser og høre de voksne, lærer børnene en troværdig kultur, som de kan bruge, når de er sammen med andre.

3. Leg og børnefællesskaber

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn.

Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Beskrivelse af den pædagogiske praksis, som understøtter udvikling af både børnefællesskaber og det sociale rum, hvor det enkelte barn lærer og udvikler sig. Beskrivelsen skal både omhandle børnegruppen på dagtilbudsniveau og de forskelle, der kan være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan kan vi arbejde med, at dagtilbuddets børnefællesskaber understøtter alle børns udvikling af gåpåmod og integritet, giver plads til legen og til i legen at afprøve forskellige roller og positioner?
- Hvad er vores opgave og ansvar, når vi etablerer børnefællesskaber, hvor børn kan lege og udvikle sig selv i samspil med andre?
- Hvordan sikrer vi, at alle børn på tværs af køn, kultur, og alder har lige muligheder, er en del af fællesskabet, og at de oplever, de har medbestemmelse?

• ...

I Skjoldhøj vuggestue har legen værdi i sig selv og vi vægter højt, at børnene har tid og ro til fordybelse i legen. Vi arbejder ud fra en forståelse af leg, som værende grundlæggende for børns sociale og personlige udvikling og læring. Legen skal både forstås, som børnenes spontant opståede og selvorganiserede leg, ligesom at leg også er den leg der igangsættes og understøttes af personalet. Legen, sociale relationer og det at indgå i og opleve sig som en del af betydningsfulde fællesskaber, anser vi som et afgørende element i børnenes liv og hverdag samt i arbejdet med deres trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvorfor vi vægter, at skabe pædagogiske læringsmiljøer med fokus på plads til legen, børnenes interesser, nysgerrighed og undren.

Vi stræber efter, at alle børn i dagtilbuddet skal opleve sig som en værdsat del af (differentierede fællesskaber)/fællesskabet, hvilket også betyder at vi i arbejdet med at skabe rammer for gode børnefællesskaber ligeledes har et særligt øje for børn i udsatte positioner. Vi har derfor fokus på, at arbejde med tidlig, rettidig indsats, for netop at kunne understøtte deltagelsesmulighederne for alle børn.

I Skjoldhøj vuggestue anses leg og børnefællesskaber som en vigtig og værdifuld del af barndommen, de anerkendes og gives plads, således at børnene får de bedst mulige betingelser for, at drage nytte af legens og fællesskabets udviklende kvaliteter.

Gennem legen udvikler børn sociale, kognitive, emotionelle og kropslige kompetencer. De udvikler viden om sig selv og egne evner, om sproget og motorikken. I legen omsætter børnene indtryk og erfaringer fra det virkelige liv. De stimulerer og udvikler fantasien og koncentrationsevnen, stifter venskaber og oplever både nederlag og succes. Det sociale samspil fylder meget og i legen øver børnene sig i at forhandle, at gå på kompromis, vente på tur og samarbejde. Iøvrigt skaber gode lege og børnefællesskaber mulighed for, at børnene kan stifte bekendtskab med demokratiske værdier som medbestemmelse. Når børnene oplever, at deres udspil, ideer og fantasi møder anerkendelse i fællesskabet, styrker det udviklingen af deres selvværd.

Personalet støtter op om igangværende lege og om både fasttømrede og spirende venskaber. Vi giver dem rum og rekvisitter, er til rådighed for børnene hvis de får brug for hjælp i konflikter, og vi guider og inspirerer til at komme videre i legen. Vi hjælper også de børn der kan have svært ved selv at komme igang med at lege, eller selv at finde nogen at lege med. Vi går foran og guider dem til, hvordan man enten kan byde sig selv til i legen eller invitere andre til leg. Det gør vi bl.a. ved at være tilgængelige, nærværende og observerende, på gulvet, ved bordet, på legepladsen osv. Vi arbejder i en vekselvirkning mellem at gå hhv. foran, ved siden af og bagved i forskellige legesituationer.

Som voksne er det vores opgave og ansvar at støtte og guide børnene til så positive samspil som muligt. Vi hjælper børnene med at italesætte og bearbejde de følelser og

erfaringer, som legen giver, og vi øver at man til tider skal kunne sige "skidt pyt", og understøtter herigennem også børnenes robusthed.

I Skjoldhøj vuggestue indgår børnene i flere forskellige fællesskaber af forskellig størrelse, dagen igennem. Der er det store fællesskab i hele vuggestuen, de lidt mindre fællesskaber på de enkelte stuer og atter de endnu mindre fællesskaber, som børnene møder ved deres bord i de daglige faste rutiner i forbindelse med frugtsamling og frokost. Børnene sidder ved faste borde med faste voksne. Her lægger vi vægt på at synge navnesang og iøvrigt tale med børnene om hvem der eventuelt mangler. På den måde har vi fokus på at se og anerkende den enkelte i fællesskabet og således gøre børnene bevidste om sig selv og deres kammeraters betydning og tilstedeværelse i fællesskabet. Vi øver turtagning når vi sender frugten rundt eller når der skal vaskes hænder, og i gardaroben opfordrer vi børnene til at hjælpe hinanden med at lyne jakken eller flyverdragten op og tage støvlerne af, ligesom vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden op når de fx falder.

Endvidere er børnene året igennem med i pædagogisk planlagte aktiviteter og forløb, især udarbejdet med udgangspunkt i de pædagogiske læreplanstemaer. Her inddeles børnene ligeledes i mindre grupper (fællesskaber) og på tværs af stuerne. Således får de mulighed for at danne nye relationer på kryds og tværs, dels til børnene og dels til de voksne. Dette understøttes ydermere af forskellige ture ud af huset, hvor børnene er med på tværs af køn og alder. Herudover indbyder vuggestuens indretning, både ude og inde, til mulighed for fordybelse i mange forskellige former for lege.

Alt sammen, blandt andet, for at give børnene mulighed for at deltage i forskellige stimulerende og udviklende lege, aktiviteter og fællesskaber med mulighed for at indtage og afprøve forskellige positioner og roller i legen, og på tværs af køn, kultur og alder.

4. Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns trivsel og læring og indeholder mange af de andre aspekter beskrevet i skabelonen.

Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.

I arbejdet med børn i dagtilbud er fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der ud fra et helheds-syn understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det kræver viden, der med afsæt i faglig refleksion med kollegaer og ledelse, skal bruges til at udvikle stærkere pædagogiske læringsmiljøer for børnene og stærkere læringsfællesskaber for de professionelle.

Beskrivelse af det pædagogiske læringsmiljø og den intenderede pædagogik, som skal være til stede hele dagen og i alle rutiner og aktiviteter, både de planlagte vokseninitierede aktiviteter og børnenes spontane leg og aktiviteter. Beskrivelsen skal både rumme miljøet i børnegruppen på dagtilbudsniveau og de forskelle, der kan være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvad kendetegner et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på udvikling af børnenes kompetencer gennem hele dagen?
- Hvordan udvikler vi de daglige rutiner, så de bliver en del af det samlede pædagogiske læringsmiljø og understøtter læreplanstemaerne?
- Hvordan tager vi skridtet videre fra intenderet pædagogik til konkret udførelse i praksis?
- ...

Et godt læringsmiljø gennem hele dagen, er grundlaget for at skabe trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Et godt læringsmiljø er bl.a. kendetegnende ved rutiner, overskuelighed og rammer, der tilgodeser det enkelte barn. Et miljø, hvor de voksne får organiseret sig, så læringen kan foregå over hele dagen. Både i de daglige rutiner, de planlagte- og de spontane aktiviteter. Ellers kan vi ikke skabe de gode læringsmiljøer.

Vi har, i vores institution, forsøgt at skabe en mere overskuelig hverdag for børnene via billeder og sange/rim/remser.

Vi har billeder der beskriver, hvad vi skal til at i gang med . Vi arbejder løbende videre med dette, for at optimere arbejdet med det enkelte barn . Er et barn f.eks. urolig , ved overgange til ny aktivitet el andet gøremål prøver vi at skabe et læringsmiljø der tilpasses barnet.

Ex. på læringsmiljø i rutiner:

Et barn bliver urolig og udadreagerende, når vi skal ud i garderoben og have tøj på. Barnet trives tydeligvis ikke i situationen og har derfor ikke optimale betingelser for at skulle lære nyt. Vi snakker med barnet og anerkender det er svært . Vi prøver at skabe et miljø, der giver barnet ro og overskud til at øve i selv at tage tøj på.

Tiltag:

Vi går i garderoben i mindre grupper .

Det giver de voksne mere ro til at hjælpe og støtte barnet i det ,der er svært.

Vi har sat billeder op i garderoben for at vise, hvad vi skal .

Vi skaber et læringsmiljø i rutinen, som tilpasses barnet.

I Skjoldhøj vuggestuen implementerer vi de 6 læreplanstemaer via læringsmiljøer gennem de daglige gøremål, hvor børnene kan deltage, i vores rutiner, og i de styrede aktiviteter. Vi har planlagt vores dag, så den bliver så forudsigelig som muligt. Dog er der også plads

til anderledes dage, hvor vi f.eks. laver mad på bål og spiser udenfor, eller er på ture ud af huset.

Vi har målsætninger for, hvilke mål vi gerne vil opnå gennem vores rutiner og aktiviteter.

Ex. på læringsmiljø ved praktiske gøremål :

Der er masser af læring i at hjælpe til med at rydde op efter spisning. Børnene hjælper med at rydde af bordet, tørre bord/stole af og feje. Vi sørger, som voksne, for at guide barnet. Vi snakker om, hvad vi laver og anerkender barnet for at hjælpe til og mestre opgaven.

Dette er en praktisk opgave vi har efter samtlige måltider, men som ikke nødvendigvis behøver at være en "venteposition" for barnet.

Her øver vi motorik (krop og bevægelse)

Hjælpsomhed (social udvikling)

Ord og begreber (kommunikation /sprog)

Mestring (alsidig/personlig udvikling).

Ex på læring ved vores rutiner:

Ved vores frugtsamling kl. 9 har vi valgt flg. for at skabe grundlag for god læring:

Selvhjulpenhed:

Når barnet er klar til det, øver vi i, at de selv skal kunne komme op ad og ned fra deres stol. I barnets tempo, øver vi at hælde vand op.

Tiltag: Billede af barn der hælder vand op

Vi har, via billeder af frugt og sangkuffert visualiseret den kommende aktivitet.

Det har vi gjort for at skabe forudsigelighed. Børnene ved, hvad der skal til at ske. Det skaber tryghed.

Vi synger en navnesang, hvor en voksen går rundt og siger goddag til det barn, hvis navn bliver sunget. Vi snakker om, hvem der mangler. Alle bliver set og føler sig som en del af fællesskabet. Man oplever et tilhørsforhold til gruppen.

Dannelse/deltage i fællesskabet:

Vi øver i at snakke med "inde-stemme", så vi bedre kan skabe ro til dialog.

Børnene lærer at vente med at tale til en anden er færdig . Lærer at deltage i samspil, hvor vi har alle med.

Tiltag: Vi har sat billede op af et "lyttende" øre

Stimulerende sprogmiljø:

Når vi har snakket og lyttet til hinanden og spist frugt, synger vi og snakker om ugens ord fra vores sprogtalender.

Tiltag: Billede af børn der synger og laver fagter.
Ugens ord med billede hænger på vores opslagstavle og til hvert ord, har vi en sang eller en remse

Turtagning:

Børnene giver frugtallerkenen videre til sidemanden

Efter frugt vælger børnene på skift en sang fra en sangkuffert.

Tiltag: Billede af børn, der giver frugtallerkenen videre til sidemanden.

Her øver vi:

Alsidig/personlig udvikling

Social udvikling

Kommunikation/sprog

Krop/bevægelse

Kultur/æstetik/fællesskab

Vi arbejder i øjeblikket målrettet på at få sat alle dagens læringsmiljøer under lup, så vi kan kvalificere hver enkelt af dem. Ledelsen samt vores faglige fyrtårn udarbejder øvebaner, som over tid bliver implementeret i vores praksis.

5. Læring og læreplanstemaer

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde innovative løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og de voksne i dagtilbuddet. Motivation og passende udfordringer har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksne, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaerne skal tage udgangspunkt i Børne- og Socialministeriets beskrivelser af temaerne. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for Børne- og Socialministeriets to pædagogiske mål for hvert læreplanstema, hvor de pædagogiske mål beskriver sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Læreplanstemaerne er tilsammen udtryk for et bredt læringssyn, og det er afgørende, at de tænkes i en sammenhæng i dagtilbuddets arbejde. Opdelingen i temaer skal sikre fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling i dagtilbud. Læs de ministerielt fastsatte indholdsbeskrivelser og

mål for læreplanstemaerne i: "Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold", der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud.

Læreplanstemaerne er:

1. Alsidig personlig udvikling.
2. Social udvikling.
3. Kommunikation og sprog.
4. Krop, sanser og bevægelse.
5. Natur, udeliv og science.
6. Kultur, æstetik og fællesskab.

Beskrivelse af, hvordan der i dagtilbuddet og afdelingerne arbejdes med alle læreplanstemaerne i en sammenhæng, for at understøtte et helhedsorienteret perspektiv på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Forslag til refleksions spørgsmål:

- Hvordan organiserer vi arbejdet med læreplanstemaerne, så de fremstår i en sammenhæng?
- Hvordan sikrer vi, at samtlige læreplanstemaer er tilstede i vores læringsmiljøer, så de naturligt indgår i såvel børneinitierede som voksenorganiserede sammenhænge
- Hvordan finder vi viden om og inspiration til læreplanstemaerne, og hvordan følger vi børnenes udbytte af vores arbejde med læreplanstemaerne?
- ...

I Skjoldhøj vuggestue, har vi valgt at arbejde med læreplanstemaerne ud fra et årshjul, hvor hvert tema udgør 2 mdr. Eksempelvis arbejder vi i jan/feb med Natur, Udeliv og Science. Dette for at sikre, at vi kommer omkring alle læreplanstemaer i løbet af et år.

Forud for temaet, aftaler vi på et personalemøde, hvordan vi vil arbejde med temaet og med hvilke børnegrupper. Vi tager udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe ift. alder og deler således børnene op i alderssvarende grupper på tværs af de to stuer.

I øjeblikket arbejder vi på at optimere denne model, idet vi oplever, at det kan være svært at få tid til fælles planlægning af forløbene og dermed kan være svært at opnå fælles ejerskab og sammenhængskraft i arbejdet. Desuden oplever vi, at der kan være divergens mellem det aktuelle tema og det børn og voksne er optagede af, som ofte er årstidsbestemt (Jul, forår, fastelavn etc.)

Vi skæver til vores samarbejdsinstitutioner i "De 5 på tværs", som arbejder ud fra en anden model. Deres udgangspunkt er børnene og hvad børnene aktuelt er særligt optaget af, samt hvad eksempelvis årstiden stiller til rådighed af oplagte emner. Derefter tilrettelægger de et forløb, hvor de beskriver, hvordan der arbejdes med de forskellige temaer og

hvilke mål der er med forløbet (Røye/SMTTE) De tilstræber, at alle planlagte forløb skal kunne kobles til alle læreplanstemaerne.

6. Det fysiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske miljø bør invitere til leg, udforskning af omgivelserne og såvel fysisk aktivitet som fordybelse både inde og ude. Den fysiske indretning bør være fleksibel i forhold til at kunne bruges til varierende pædagogiske formål, men bør samtidig muliggøre en kontinuitet i længerevarende lege og andre aktiviteter.

Beskrivelse af, hvordan de fysiske rammer, inde som ude, understøtter målene for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring, som er fastsat inden for hvert af de seks læreplanstemaer (se målene [her](#)). Her beskrives både de generelle betragtninger vedrørende de pædagogiske læringsmiljøer for hele dagtilbuddet og de forskellige afdelingers særlige rammer, muligheder og evt. udfordringer.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan skaber vi rammer og indretning, der understøtter mulighederne for forskellige voksen- og børneinitierede aktiviteter, leg, fordybelse, fysisk udfoldelse mv.?
- Appellerer vores fysiske rammer i alle afdelinger til børnenes nysgerrighed og lyst til at udforske såvel inde som ude?
- Har vi regler, en organisering eller en kultur, der begrænser mulighederne for at bruge de fysiske rammer optimalt?
- ...

De fysiske rammer skaber vi såvel inde som ude. Inde skaber vi plads til, at børnene har mulighed for at bruge vores rum til forskellige fysiske aktiviteter. Vi danner rammen for børnene, så de får det mest optimale ud af aktiviteten. Vi har blandt andet mulighed for at lave løbe-lege på vores lange gang, hvilket giver barnet mulighed for at bruge hele kroppen og derved stimulere sin grov-motorik. Vi skaber også læring i forhold til motorik-baner, hvor børnene har mulighed for at udvikle sig motorisk ved at klatre, dreje, rutsje osv. for at styrke deres sansemotoriske udvikling. Vores rum er indrettet, så de hver især giver børnene mulighed for forskellige fysiske/motoriske muligheder, men også fordybelse. Vi har en lang gang, hvor vi har lavet en ”orm” med bogstaver, så børnene både har mulighed for at gå på line men også snakke om de forskellige bogstaver og billeder der er på ”ormen”, hvilket giver læring i forhold til både det motoriske som det sproglige. Vores Hurlumhej hus skaber rammen om fysiske små rum, hvor der også er mulighed for

leg, men også for klatring og kravle. Inde har vi skabt små rum, hvor muligheden for fordybelse bliver skabt ved at vi f.eks. har et lille rum med en sofa og bøger i børnehøjde, så børnene selv har mulighed for at trække sig og skabe ro. Vi skaber nogle lege og aktiviteter for børnene i mindre grupper. Vi inviterer børnene til aktivt deltagelse og ud fra børnenes interesser og som er meningsfuldt for børnene, så det skaber læring gennem legen.

Vores store legeplads skaber rigtig gode muligheder for både fordybelse, udvikling, det sanselige og æstetiske. Der er bakker så børnene har mulighed for at få brugt kroppen ved løb og kravle. Der er plads til fordybelse, ved de forskellige små huler, pilehytter. Vi har mange frugt træer så børnene smager og dufter de forskellige frugter. Legepladsen er stor, så der er plads til forskellige lege, med gynger, motorik bane, sandkasse, rutsjebane osv.

7. Børn i udsatte positioner

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for med tidlig, rettidig indsats at identificere børn med behov for en særlig opmærksomhed. Samtidig skal der arbejdes med rummelige fællesskaber, hvor alle børn har en naturlig plads. Børn i udsatte positioner skal støttes, så de både udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab og efter behov også i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at udsatte børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for dem. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er betydningsfuld for alle børn, men i særlig grad for børn i udsatte positioner.

Beskrivelse af, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, og hvordan der udvikles rummelige fællesskaber, som alle børn oplever at være en betydningsfuld del af.

Forslag til refleksions spørgsmål:

- Hvordan sikrer vi, at børn i udsatte positioner i vores dagtilbud har de pædagogiske, strukturelle og fysiske rammer, de har behov for?
- Hvordan arbejder vi konkret med børnefællesskaber i vores dagtilbud, så børn i udsatte positioner indgår som en betydningsfuld del?
- Hvordan tager den voksne ansvar for kvaliteten i interaktionen og relationen med det enkelte barn?
- ...

Børn i udsatte positioner inkluderes i børnefællesskaber. Alle børn får mulighed for deltagelse og inviteres til aktiviteter, nogle skal opmuntres og støttes mere end andre.

Hvis barnet ikke udvikler sig alderssvarende, tager vi ansvar for forældre involvering og bliver undersøgende på, hvad og hvordan vi skal sætte ind.

De voksne skal, med positive forventninger til børn i udsatte positioner, sørge for, at de er og bliver en betydningsfuld del af fællesskabet.

Når et barn opleves at være i en udsat position, så analyserer vi dets behov. Derefter er vi måske blevet meget klogere på, hvad vi skal tilbyde barnet for bedre trivsel. Det kunne være en særlig aktivitet i en mindre børnegruppe og med kammerater. Vi deler ofte børnene op i mindre grupper for på denne vis at understøtte børn i udsatte positioner.

Ofte for at det lykkes, forudsættes det at en voksen indgår i legen. Den voksne kan eks. sidde på gulvet og bygge med Lego, eller igangsætte en rolleleg. Det kan også være at spille et spil, hvor der er et større børnefællesskab.

Efter behov, skaber vi mindre legegrupper, hvor der er fokus på eks. sprog, motorik eller relationer. Vi bruger sprogkuffert til de børn, som skulle have behov for dette; der har vi 2 børn med af gangen.

Vi har også lavet en sansekuffert (indhold: er feks. Pensel, svamp, fjer og massagebolde osv.) som kan bruges til det urolige barn, eller et barn, som er meget sensitiv. Det styrker barnets følesans og kropbevidsthed, det giver ro i hoved og krop at få stimuleret deres berøringssanser og forbedre deres evne til at deltage i hverdagens aktiviteter og opleve forbedret trivsel.

Et barn i udsat position, kan defineres forskelligt. Det kan eks. være et barn, der i en periode i sit børneliv, har brug for ekstra opmærksomhed. Det kan også være et barn, der har vanskeligt ved at indgå i relationer, eller som ikke har lært at lege, eller et barn, som er forstyrret i sin udvikling.

Vi laver konkrete handleplaner på de børn vi kan se har brug for noget ekstra for en tid, ofte i forlængelse af et trivselsmøde 0-2 års området (tidlig forbyggende indsats)

Børn skal have deres omsorgsbehov dækket for at kunne trives og udvikle sig optimalt. For at yde den bedste indsats for det udsatte barn, er samarbejdet, det forebyggende arbejde og en tidlig indsats vigtig.

Her vægter vi forældresamarbejdet højt, og er i tæt dialog med forældrene.

Vi har mulighed for at inddrage PPR (pædagogisk, Psykologisk rådgivning), og tværfaglig enhed, hvor vi kan søge viden og vejledning, hvis vi har brug for det ift. at skabe det bedste læringsmiljø for barnet.

Vi gør også brug af Dpu (dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse) det er et enkelt og præcist redskab til at belyse barnets kompetencer og udviklingspotentialer og SOS (sign af safety) intern arbejdsredskab særligt med henblik på de børn vi kunne have en bekymring på (børn i udsatte positioner).

Det er vigtigt for os i Skjoldhøj vuggestue, at alle børn føler sig anerkendt for hvem de er, føler sig værdifulde og føler at de bidrager til fællesskabet. Uanset hvilken baggrund, udviklingsniveau eller kultur de kommer fra.

8. Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde/forældrerådsarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem om det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, med afsæt i den enkelte families behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Beskrivelse af, hvordan forældresamarbejdet faciliteres og rammesættes, både formelt og i hverdagen, så der samarbejdes om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem, baseret på den enkelte families behov. Beskrivelse af hvordan alle forældre inddrages og involveres aktivt som ressourcer for deres børns trivsel, læring og udvikling.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan samarbejder vi med forældrene om overgange?
- Hvilke muligheder for vejledning og sparring giver vi forældre i relation til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan samarbejder vi med forældre om det enkelte barn og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber?
- ...

I Skjoldhøj vuggestue vægter vi forældresamarbejdet rigtig højt. Inden barnet begynder i vuggestuen, sender vi et velkomstbrev ud til forældrene med vuggestuens pjece og invitation til rundvisning i institutionen, samt dato for afholdelse af en introsamtale. Mødet/samtalen finder oftest sted ca. en uge inden barnet begynder. Samtalen bruges til at få indblik i, hvem vi er, en drøftelse af barnets indkøring samt en forventnings snak omkring det fremtidige samarbejde. Vi ser det som vigtigt, at vi i fællesskab får afstemt forventninger til hinanden. Det handler om at få skabt et fælles grundlag for samarbejde på tværs af institution og hjem, så begge parter er indforståede med deres roller og ansvar. Mødet begynder, eller slutter af med, en rundvisning i vuggestuen, hvor forældre og barn typisk også får hilst på det resterende personale. Det er den pædagog, samt medhjælper, som skal køre barnet ind, der afholder samtalen.

I indkøringsfasen tilstræber vi, at det er de to primære voksne, der har den daglige kontakt og er sammen med barnet. Det er ligeledes dem som laver overlap og videregiver informationer til forældrene. Det gør vi, så alle kan føle sig trygge i det nye og at samarbejdet kommer til at lykkes så godt som muligt fra starten. Vi prioriterer højt, at især nye forældre får en god information om dagligdagen i vuggestuen. Nye forældre har ofte behov for særlig opmærksomhed og tid til at vende sig til den nye hverdag. Siden hen vil det resterende personale i vuggestuen blive en større del af både barnets hverdag, samt kunne videregive informationer og lave overlap til forældrene.

I perioder, hvor der afvikles ferie hos personalet, kan det se anderledes ud. Her forsøger vi på bedste vis at få en kollega fra barnets kommende stue til at afholde samtale og indkøring.

I Skjoldhøj Vuggestue afholder vi yderligere to samtaler i løbet af barnets vuggestuetid. Disse kaldes status- og udviklingssamtaler (SUS-samtale). Disse afholdes, når barnet er omkring 14 måneder og igen når barnet er omk. 2,7 år. Forud for samtalen udfyldes et forberedelseskema, som danner baggrund for drøftelse af det der er vigtigt i forhold til barnets trivsel, udvikling og dannelse. Som afrunding på samtalerne, kan evt. indgås konkrete aftaler med betydning for det videre samarbejde omkring barnet. Den sidste af de to status- og udviklingssamtaler har særligt fokus på barnets overgang til børnehave.

Vi sætter stor pris på at have tæt forældrekontakt, da det er en forudsætning for et godt samarbejde. Vores fælles interesse er barnet. Og for at give så god en dagligdag som muligt, er daglig kontakt og gensidig information af stor betydning for os alle. Den kan være kort eller lang, alt efter tid og behov.

I Skjoldhøj Vuggestue lægger vi op til, at man som forældre **ALTID** kan komme og tage fat i personalet, hvis man har noget på hjerte, noget man har brug for at drøfte eller noget man ønsker vores sparring på. Det er vigtigt for os, at forældrene oplever, at vi står til rådighed, når der måtte være brug for det og at de oplever sig imødekommet med åbenhed, nærvær og gensidig respekt.

Vi sætter den daglige mundtlige overlevering i højsædet. Når vi ”afleverer” barnet til forældrene, fortæller vi om, hvad barnet har deltaget i i løbet af dagen. Hvem det har leget med, hvad det har været særligt optaget af og hvordan det har haft det. Har barnet været

stille, glad, udadreagerende, voldsom, har det slået sig eller har der været konflikter. I Skjoldhøj vuggestue har vi tradition for at afholde flere årlige arrangementer. En gang om året afholdes der forældremøde, hvor der blandt andet er valg til bestyrelsen. Som forældre i Skjoldhøj vuggestue, har man mulighed for at få en særlig indflydelse på vuggestuens drift og udvikling, hvis man sidder som bestyrelsesmedlem. På møderne er der typisk også andre emner på dagsordenen. Det kan være nyt fra stuerne, eller hvad der på det givende tidspunkt arbejdes pædagogisk med i vuggestuen. Det kan også være et fagligt oplæg eller en forældreforespørgsel omk. viden indenfor bla. børn og søvn, kost, opdragelse, adfærd (bide, slå, rive) mm. Her er der ofte god mulighed for at få nogle gode og spændende snakke sammen med både personalet og de andre forældre.

Herudover afholder vi sommerfest, bedsteforældredag, fælles arbejdsdag, forældrekafe, julefest mv. Vi ser disse sociale arrangementer som vigtige for samarbejdet. I de lidt mere uformelle sammenhænge lærer både personale, forældre og børn hinanden at kende på andre måder og der er ofte bedre tid til at tale sammen end i de daglige hente-og bringe situationer.

Vi har både som personale og forældre stor indflydelse på og ansvar for at skabe et rigt og udviklende børnefælleskab i Skjoldhøj vuggestue. Det skal være et rart sted at være for børn, forældre og personale. Vi opfordrer derfor til, at man altid taler pænt om og til hinanden, hilser når man mødes i vuggestuen, byder nye børn og forældre velkommen, at man er imødekommende og åbne overfor de andre børn og forældre, samt at man bakker op omkring og deltager i vuggestuens arrangementer. Alle disse ting er med til at skabe et godt fundament for et sundt inkluderende børnefællesskab.

- Velkomstbrev
- Introsamtale - forventningsafklaring
- Rundvisning
- Skal samtaler
- Opstående samtaler-ser eller oplever vi noget vi skal snakke mere om og evt. sætte ind sammen, fællesfront- vi lægger op til man altid kan komme
- Dagligdagssamtaler/overlevering/løbende dialoger
- Selvejende institution -bestyrelsesarbejde.
- Arrangementer/traditioner/arbejdsdag
- Inkluderende fælleskaber
- Kultur for at gå til hinanden hvis noget undre eller man er nysgerrig på noget man har set/hørt eller er i tvivl om
- Information omk. pædagogiske læreplan, både før og efter til de enkelte forældre.
- Det kan være i form af en snak om at nu skal vi i gang med det her eller det kan være efterfølgende -hvordan det så er gået. Hvad skal i se efter/tegn hvad kan evt. øves hjemme
- Kommende tiltag READ – supplerende forældre sprogindsats til det vi allerede gør i vuggestuen (sprogkalender, dialogisklæsning, sætte ord på/benævne, læse

bøger mm)
Overgang til børnehave (overleveringssamtaler/ besøg)

9. Inddragelse af lokalsamfundet

Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx skoler, biblioteker, museer, idrætsstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

Dagtilbuddet skal endvidere overveje om et samarbejde med fx ældre medborgere, skolebørn fra mellemtrinnet og udskoling eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk, kan bidrage til at styrke arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Beskrivelse af, hvordan dagtilbuddet, herunder bestyrelsen og forældre, inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børn og herved giver børnene kendskab til det samfund, de lever i, og de muligheder, det giver.

Forslag til refleksions spørgsmål:

- Hvilke ressourcer og mulige kontakter er til stede i vores lokalsamfund, og har vi kontakt hertil?
- Hvordan kan disse bruges og inddrages i at skabe eller understøtte pædagogiske læringsmiljøer?
- Hvordan kan dagtilbuddet i samarbejde med bestyrelsen åbne sine fysiske faciliteter til lokalområdets behov for herved at understøtte børns trivsel, læring, udvikling eller dannelse?
- ...

I Skjoldhøj Vuggestue har vi netop sat bestyrelsen i gang med at undersøge mulighederne for inddragelse af vores lokalsamfund.

Vi ligger i et område med flere optioner og nogle af dem gør vi allerede brug af.

Vi besøger jævnligt det lokale bibliotek, hvor vi finder bøger, som omhandler et bestemt emne vi arbejder med. Disse emner er knyttet til et bestemt læreplanstema, hvor der er udarbejdet en målsætning med aktiviteten. Senest handlede det om natur og vi hentede bøger om dyr i naturen på biblioteket.

Vores lokale kirke besøger vi omkring juletid, hvor vi inviteres til gudstjeneste og efterfølgende sang og leg.

Vores seneste tur ud i lokalområdet gik til genbrugspladsen, som ligger i umiddelbar nærhed. Vi cyklede derhen og børnene fik lov at komme op i en stor gravko og fik indblik i, hvad der foregår inde bag murene, som de kører forbi hver dag med deres forældre.

Vi har jævnligt haft ugentlige bevægelsesforløb i det lokale idrætscenter Globus 1. Her møder vi mange andre institutioner, men også mange forskellige etniciteter. Globus 1 ligger i hjertet af Gellerup, hvor procentdelen af mennesker med anden etnisk herkomst er høj. Vi betragter det som et givende indblik i mangfoldigheden i vores samfund og som en nødvendig læring i at kunne begå sig i denne mangfoldighed og udvikle rummelighed, som vores børn senere vil få brug for gennem deres skolegang.

Vi har et lille lokalt teater, Børnekulissen, som vi besøger. Her er der rig mulighed for at udfolde sin fantasi og kreativitet. Vi klæder os ud, spiller små rollespil, leger eventyr (Bukke Bruse) Samtidig inspirerer rummet til fysisk udfoldelse og sansemotorik.

City vest, det lokale butikscenter, besøger vi i forbindelse med indkøb af diverse til vuggestuen. Her er det især legeområderne i midten af centret børnene er optaget af...og selvfølgelig busturen dertil. I det hele taget er vores børn rigtigt optaget af at køre med bus. Noget de sjældent gør hjemme i familien, da de fleste af vores børns familier har mindst én bil.

Vores lille lokale brugs på kollegiet, hvor vuggestuen ligger, har vi et særligt godt samarbejde med. Børnene er med, når vi ugentligt handler mælk og det er altid en særlig oplevelse for dem. Der bliver øvet selvhjulpenhed og hjælpsomhed, når vi er af sted og de ansatte i Brugsen er tålmodige og rummelige ift. vores børn.

Desuden har vi en aftale med Brugsen om, at de sponsorerer div. lækkerier til vores årlige arrangementer.

Bestyrelsen arbejder pt på at afsøge alle muligheder for lokalt samarbejde.

10. Sammenhæng med børnehaveklassen

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. Det skoleforberedende arbejde i dagtilbud handler især om, at der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Beskrivelse af sammenhængen mellem skole og dagtilbud og af, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnenes dannelsesparathed og skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan arbejder vi med læreplanstemaerne, så vi understøtter børnenes lyst til at lære og til at indgå i nye og kommende fællesskaber?
- Hvordan tager vi ansvar for en god overgang, fx ved at understøtte deres mod på nye udfordringer, deres evne til fordybelse, vedholdenhed og til at tage initiativ til at indgå i nye relationer?
- Hvordan tilrettelægger vi et gensidigt forpligtende samarbejde mellem dagtilbud og SFO/skole og forældre for meningsfulde overgange fra dagtilbud til skole og fritidstilbud?
- ...

Skriv her...

11. Ledelse

Ledelsen har ansvaret for, at personalet besidder viden og konkrete kompetencer til at kvalificere det pædagogiske læringsmiljø og til at inddrage forældrene. Ledelsen understøtter og kvalificerer faglige, pædagogiske refleksioner hos personalet via facilitering, sparring og løbende metodeudvikling med fokus på udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og på at skabe stærkere læringsfællesskaber. Den samlede ledelse understøtter dagtilbuddets åbenhed over for lokalsamfundet. Den pædagogiske leder organiserer arbejdet, så det understøtter personalets arbejde med den pædagogiske læreplan.

Beskrivelse af, hvad ledelsens opgave er, for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer. Beskrivelsen skal både rumme dagtilbuddets ledelse samt de individuelle forskelle, der måtte være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan sikrer og understøtter ledelsen, at den pædagogiske praksis ledes gennem den styrkede pædagogiske læreplan?
- Hvordan sikrer ledelsen en løbende udvikling af personalets viden og kompetencer?
- Hvordan understøtter organiseringen af dagligdagen, at der er mulighed for faglig refleksion over egen og fælles praksis?

- ...

Skriv her...

12. Pædagogisk personale

Det pædagogiske personale skal sammen skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Det er hensigten, at legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed, samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læreprocesser, som barnet indgår i. For at kunne lykkes med dette er det centralt, at det pædagogiske personale i det interne arbejde både kan tage ledelse og give følgeskab.

Beskrivelse af, hvad det pædagogiske personales opgave er, for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer. Beskrivelsen skal både rumme dagtilbuddet generelt samt de individuelle forskelle, der måtte være afdelingerne imellem, samt børnegruppen i alderen 0-2 år og børnegruppen i alderen 3-6 år.

Forslag til refleksions spørgsmål:

- Hvordan organiserer det pædagogiske personale arbejdet, så vores fokus er på børnenes individuelle behov for støtte, guidning og udfordring i deres leg og aktiviteter?
- Hvordan støtter det pædagogiske personale hinanden i at være gode rollemodeller, der bekræfter og inspirerer børnenes kreativitet, nysgerrighed og eksperimenterende leg?
- Hvad kræver det af den enkelte, når der skal være en intenderet pædagogisk tilgang til børnene over hele arbejdsdagen i såvel børne- som vokseninitierede aktiviteter?
- ...

Skriv her...

13. Dokumentation og refleksionspraksis

Ledelsen har ansvar for, at det pædagogiske personale løbende forholder sig refleksivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan fx ske ved, at praksis fastholdes gennem pædagogisk dokumentation, der danner grundlag for analyse, og systematisk refleksion og justering af praksis.

Professionel dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis er et vigtigt grundlag for lokalt at udvikle dagtilbud af høj kvalitet. Refleksionen forudsætter, at man er nysgerrig og undersøgende på hinandens praksis, søger sparring og tilbyder hjælp. Samtidig skal man turde udfordre hinandens vaner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs. Med afsæt i refleksionen og en stærk feedbackkultur skabes der i dagtilbuddet, afdelingen og i den enkelte gruppe stærkere læringsfællesskaber. Derved opbygges og udvikles både den professionelle kapacitet og dømmekraft.

Dokumentationen kan både være kvantitative og kvalitative data. Dokumentation til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer kan være personalets beskrivelser, iagttagelser eller videooptagelser af den pædagogiske praksis. Dokumentation af børnenes udbytte kan eksempelvis være børnenes egne produktioner, meninger, udtryk for trivsel, hvad de er optagede af og forældrenes informationer, holdninger og tilfredshed. Dokumentation er også det pædagogiske personales erfaringer, viden fra observation af børnenes leg og fortællinger fra praksis. Sidst men ikke mindst er data også viden baseret på forskning, resultater af evidensbaserede undersøgelser, socioøkonomi, vurderingsredskaber til fx sprog og robusthed mv. Der skal være balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere på den ene side og det udbytte, som det pædagogiske personale får, på den anden side.

Den pædagogiske dokumentation og refleksionspraksis vil tage afsæt i de bærende principper for Stærkere Læringsfællesskaber.

Beskrivelse af, hvordan der skabes en feedbackkultur, hvor der løbende dokumenteres og reflekteres over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring udvikling og dannelse, så der sker en videreudvikling og kvalificering af egen og fælles praksis.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvordan skaber vi en feedbackkultur, så refleksion over egen og fælles praksis bliver en naturlig del af hverdagen?
- Hvilke data er meningsfulde for os at indsamle og tage udgangspunkt i, når vi skal reflektere over vores daglige pædagogiske arbejde og børnenes udbytte heraf?
- Hvordan involverer vi børnene i den løbende refleksion og dokumentation?
- ...

I skjoldhøj vuggestue, har vi de seneste 3-4 år benyttet os af Professionel Respons. Vores Souschef er uddannet facilitator via sin lederuddannelse. Det er et effektivt refleksionsværktøj, som vi alle har taget til os. Vi tager mange forskellige problemstillinger eller udfordringer fra dagligdagen op, der er afsat den nødvendige tid og rammerne er i orden. Det har vist sig yderst værdifuldt og vi oplever, at det er det mest givende redskab vi har haft til dato.

Vores refleksionspraksis i dagligdagen er præget af mundtlige overleveringer (praksisfortællinger) Vores intention med det er, at vi på denne måde kan få en hurtig tilbagemelding, mens vi samtidig udfører den opgave vi er i gang med. Dette er ikke optimalt og vi arbejder i øjeblikket intenst med at ændre vores praksisadfærd.

På vores stuemøder, drøfter vi børn og praksis (læringsmiljøer). Vi øver os i at ”undre os” i forhold til hinandens praksis og vi forholder os til de givne arbejdsopgaver. Vi udfylder SUS materiale og ROYE modeller. Vi planlægger kommende aktiviteter og samtaler med forældre. Vi laver status på de børn, vi oplever, ikke er i trivsel og aftaler nye tiltag, eller følger op på igangsatte tiltag.

Vi har personalemøde ca. en gang pr. måned. Vi har valgt at inddele vores P-møder, så de hhv har status af praktiske møder, hvor vi planlægger fælles forløb, som knytter sig til vores læreplanstemaer. Og pædagogiske P-møder, hvor vi arbejder med SLF. Derudover afsætter vi tid på pædagogiske P-møder til hhv. MED arbejde og Professionel Respons.

På vores møder, afprøver vi forskellige metoder til reflekterende dialoger. Fx Fishbowl, Karl Tomms spørgsmålstyper, Spiralsamtaler.

I forhold til dokumentation til forældre, har vi gennem længere tid dokumenteret børnenes dag via foto på Intra – vi har desuden haft to skærme hængende, hvor børnene kunne se disse billeder. Af tekniske grunde, kan vi ikke længere benytte os af dem, men vi arbejder på en løsning. De nye GDPR regler vanskeliggør arbejdet med visuel dokumentation og vi skal have fundet en ny måde at dokumentere på, som tager hensyn til disse regler.

Derudover skriver vi hver dag på en tavle, hvad børnene har lavet og hvad vi har været optaget af den konkrete dag.

Som internt arbejdsredskab, er vi blevet introduceret til Marte Meo – metoden. Vi optager sekvenser, hvori vi selv indgår og reflekterer over og analyserer det vi ser med henblik på at kvalificere vores arbejde yderligere. Dette redskab bruger vi også i arbejdet med Stærkere læringsfællesskaber, når vi sætter lup på børnenes læringsmiljøer. Vi oplever det er et stærkt redskab.

Vi er i gang med at lave udviklingsbeskrivelser på alle vores børn. Vi er startet med de børn, hvor vi har en bekymring. Udviklingsbeskrivelsen er en gennemgribende og fyldestgørende dokumentation på, hvor barnet er i sin udvikling pt. Selve udviklingsbeskrivelsen er ikke handleanvisende, så ud fra de resultater vi ser, planlægger vi tiltag og evt, yderligere dataindsamling.

Dokumentations og refleksionspraksis, og ikke mindst evalueringspraksis er alle fokuspunkter i vores institution i den kommende tid i arbejdet med de styrkede læringsfællesskaber.

14. Evaluering

Udover at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet er dagtilbudslederen også ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål for de seks læreplanstemaer og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Evalueringen baseres på den indsamlede dokumentation, herunder den løbende pædagogiske dokumentation og de systematiske refleksioner, der foregår i det enkelte læringsfælleskab blandt ledere og pædagogisk personale.

Beskrivelse af, hvordan vi vil evaluere sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring udvikling og dannelse, med henblik på udvikling og kvalificering af dagtilbuddets praksis.

Forslag til refleksionsspørgsmål:

- Hvilke oplysninger og dokumentation har vi brug for, for at kunne vurdere sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes udbytte?
- Hvordan organiserer vi indsamling af netop den relevante dokumentation, der kan øge de voksnes viden om, hvad der virker for børnene?
- Hvordan kan vi skabe en stærk evalueringskultur med videndeling på tværs af afdelingerne, der medfører bedre læringsmiljøer for børnene?
- ...

Skriv her...

